

< ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ >
ΜΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ , ΓΙΑ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΤΟ 2ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΗΣ ΠΕΕΚΠΕ , ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ COMENIUS : < A BIRD'S
EYE VIEW OF EUROPEAN FRESHWATERS >

Βιτωράτος Ευστάθιος, Δάσκαλος του 17^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αμαρουσίου, Β` Διεύθυνσης Αθηνών .

Το περιβαλλοντικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα <A BIRD'S EYE VIEW OF EUROPEAN FRESHWATERS> είναι ένα πρόγραμμα SOCRATES-COMENIUS της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις χρονιές 2000-2003 που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα (συντονιστής), στην Ιρλανδία και στην Ρουμανία .

Βασικοί άξονες : γνωριμία υγροβιότοπων – καλλιέργεια σεβασμού για το περιβάλλον – καλλιέργεια <ευρωπαϊού πολίτη > - κατανόηση προβλημάτων – λύσεις για το μέλλον – σεβασμός διαφορετικότητας – ενημέρωση ενδιαφερομένων .

Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε 25 έως 50 μαθητές στο Μαρούσι (Ελλάδα) κάθε σχολικό έτος , 30 στην μικρή πόλη του Liosmor (Ιρλανδία) και 150 μαθητές κατ' έτος στην πόλη Curtea de Arges (Ρουμανία) . Αφού έγινε προπαρασκευαστική επίσκεψη το 2000 και συμφωνήθηκε το πρόγραμμα , εγκρίθηκε από τις εθνικές αντιπροσωπείες του Socrates-Comenius ξεχωριστά για κάθε χρονιά . Εξετάστηκαν οι τοπικοί υγροβιότοποι από πλευράς χλωρίδας , πανίδας , ανθρωπίνων δραστηριοτήτων , προβλημάτων , μόλυνσης , νερών , σχέσης με άλλους υγροβιότοπους , χρήσης από ανθρώπους για ψυχαγωγία . Προτάθηκαν λύσεις . Κάθε εργασία , κάθε σχολείου , ανακοινωνόταν στα άλλα στην Αγγλική γλώσσα , κυρίως με μορφή Poster ή τετραδίου εργασιών με slides και φωτογραφίες μέσω ταχυδρομείου . Η επικοινωνία μέσω του internet ήταν καθημερινή . Γινόταν τακτική αξιολόγηση πορείας του προγράμματος και αποτελεσμάτων από την παιδαγωγική ομάδα . Έγιναν ανακοινώσεις σε Μ.Μ.Ε. γονείς , δασκάλους , τοπικούς φορείς σε κάθε χώρα .

Βασικός σκοπός του προγράμματος είναι η δημιουργία γνώσης για τους υγροβιότοπους , να βελτιώσουν οι μαθητές τις στάσεις τους και τις ικανότητές τους και να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για τη συμπεριφορά του νέου <ευρωπαϊού πολίτη> με οικολογική συνείδηση .

Επιμέρους στόχοι είναι : - να εμπλακούν οι μαθητές σε συγκεκριμένα θέματα των υγροβιότοπων και του νερού

- να εισαχθεί η επιστημονική μεθοδολογία και να καλλιεργηθεί συγκεκριμένη συμπεριφορά τεκμηρίωσης των δεδομένων

- να καταστήσει τους μαθητές ικανούς να μπορούν να επικοινωνούν έξω από τα σύνορά τους , σε αυτό το κοινό ευρωπαϊκό πρόγραμμα
- να αυξήσουν οι μαθητές τις γλωσσικές τους δεξιότητες
- να χτυπηθούν τα στερεότυπα και ο ρατσισμός
- η γνωριμία με τους υγροβιότοπους των άλλων χωρών
- η έκφραση διαφωνιών και παράλληλα η κατανόηση και ο σεβασμός μεταξύ των μαθητών των τριών χωρών
- η κατανόηση της διατήρησης των υγροβιότοπων
- η πλήρης γνώση πάνω σε συγκεκριμένα είδη και η <κυκλοφορία> των πληροφοριών
- η δημιουργία προτάσεων για το μέλλον
- η κατανόηση του δικαιώματος των επόμενων γενεών στο περιβάλλον (αιφορία)
- η σύγκριση της κατάστασης και των προβλημάτων των υγροβιότοπων και η καλλιέργεια ανάγκης διατήρησής των

- η αναγγελία πορείας και αποτελεσμάτων στην κοινότητα και τις τοπικές αρχές.

Η βασική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η μέθοδος <project> ,με εργασίες στο πεδίο και στην τάξη . Στο πεδίο χρησιμοποιήθηκε εμβόλιμα και κατά περίπτωση ,η μέθοδος <βάση>. Οι εργασίες έγιναν με την μέθοδο των ομάδων . Τα αποτελέσματα και τα προϊόντα μεταφράστηκαν στα Αγγλικά και η γλώσσα επικοινωνίας του προγράμματος ήταν η Αγγλική . Η επικοινωνία γινόταν μέσω ταχυδρομείου (posters , βιβλία , τετράδια και κατασκευές) , fax και Internet με καθημερινή χρήση e-mail .

Έγινε χρήση επιστημονικών οργάνων (βαλίτσα νερού , στερεοσκόπια , μικροσκόπια , P.H.meters , υλικό συλλογής και μελέτης) , πληροφοριών από οικολογικές οργανώσεις (ορνιθολογική , E.K.B.Y κλπ) , αξιοποίηση εξειδικευμένων βιβλιοθηκών (Γουλανδρή – ΓΑΙΑ) και επισκέψεις απαραίτητες για το πρόγραμμα , εκτός πεδίου (ΓΑΙΑ – Ε.Υ.Δ.Α.Π – Κ.Ε.Π. Αργυρούπολης).

Έγιναν εργασίες πάνω σε πουλιά, ερπετά , ζώα ,φυτά , νερό , ψάρια , αέρα , γεωγραφία χώρου , ρύπανση , χρήση γης , ανθρώπινες δραστηριότητες και αναψυχή , κουλτούρα και υδροβιότοποι (μύθοι , τραγούδια , εικαστικά , ιστορία) και κατασκευές (κάρτες , χάρτες , μακέτες , ζωγραφιές , ταινίες , επιτραπέζιο παιχνίδι του προγράμματος).

Η σύνδεση του προγράμματος έγινε με τα μαθήματα της Γλώσσας , Μαθηματικών , Ιστορίας , Φυσικής , Τεχνικών , Θρησκευτικών , Γεωγραφίας , Αγωγής του πολίτη και ξένης γλώσσας .

Η αξιολόγηση της πορείας του προγράμματος γινόταν σε τακτά χρονικά διαστήματα από την παιδαγωγική ομάδα που την αποτελούσαν οι υπεύθυνοι κάθε χώρας με τους κατ` έτος συνεργάτες δασκάλους . Μία ή δύο φορές το χρόνο γινόταν συνάντηση όλων των υπευθύνων σε κάθε χώρα εναλλάξ . Το 2002 έγινε και παρουσίαση και αξιολόγηση από το Comenius Freshwater Network με μεγάλη επιτυχία .

Μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους ήταν η διάδοση των αποτελεσμάτων και γι` αυτό το λόγο δόθηκαν συνεντεύξεις σε εφημερίδες και τηλεοπτικά κανάλια και των τριών χωρών . Στη χώρα μας ,εκτός από τις τοπικές εφημερίδες ,ανακοινώσεις έγιναν σε πολλές μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδες , συνέντευξη που προβλήθηκε από την ET2 και ζωντανή δορυφορική εκπομπή από ERA 5 .

Το υλικό που κατασκευάστηκε (τα slides ,οι βιντεοταινίες ,τα posters ,το επιτραπέζιο παιχνίδι ,τα τετράδια - βιβλία εργασιών και το cd του προγράμματος), παρουσιάστηκε σε ημερίδα στη χώρα μας στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για την προστασία της φύσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς (για τα Μ.Μ.Ε. και τους εθνικούς και τοπικούς φορείς) και στο σχολείο μας σε ημερίδες για δασκάλους και γονείς. Αντίστοιχες εκδηλώσεις έγιναν και στις άλλες χώρες .

Τα αποτελέσματα ήταν πολύ θετικά, γιατί οι στόχοι του προγράμματος πέτυχαν σε πολύ μεγάλο ποσοστό . Ελάχιστες αποκλίσεις έγιναν στο χρονοδιάγραμμα και αυτές οφείλονταν σε κακές καιρικές συνθήκες για εργασίες στο πεδίο . Καμιά προγραμματισμένη εργασία δεν ακυρώθηκε . Προστέθηκαν μάλιστα έκτακτες πολιτισμικές εργασίες τον δεύτερο και τρίτο χρόνο μετά από απαίτηση μαθητών που εμπλούτισαν το πρόγραμμα με μεγάλη επιτυχία . Κατά την αξιολόγηση του Comenius Freshwater Network , πέρα από την παραδοχή της επιτυχίας του προγράμματος τονίστηκε από τους αξιολογητές ο <ενθουσιασμός> των συμμετεχόντων ως το σημαντικότερο στοιχείο της επιτυχίας .

Η επιτυχία αυτή μας οδήγησε στο συμπέρασμα ότι θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε τη συνεργασία μας πάνω στο πρόγραμμα και άλλες σχολικές χρονιές, χωρίς πλέον τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης .

Η παρουσίαση αυτή θα γίνει με χρήση cd και προγράμματος power point εφ' όσον υπάρχει κατάλληλη υποδομή . Εναλλακτικά θα μπορούσε να γίνει με χρήση διαφανειών και slides .

Η συζήτηση που θα ακολουθήσει θα εξαρτηθεί από τις απορίες του ακροατηρίου .

Πιθανά σημεία συζήτησης είναι η καλλιέργεια του οικο-ευρωπαίου πολίτη και η καλλιέργεια του σεβασμού της διαφορετικότητας .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ενδεικτική)

- Η ΓΗ ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΚΑΙ ΕΥΘΡΑΥΣΤΟΣ ΠΛΑΝΗΤΗΣ (Γεωργόπουλος)
- Η ΜΕΘΟΔΟΣ PROJECT (FREY –1986 – ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ)
- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΦΛΟΓΑΪΤΗ –1999-ΠΑΝΕΠ. ΕΚΔΟΣΕΙΣ)
- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Γεωργόπουλος , Τσαλίκη –1993-GUTENBERG)
- ΟΜΑΔΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ. (MEYER – 1987 – Κυριακίδης)
- ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΣΦΗΚΑΣ)
- ΔΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΘΑΜΝΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΣΦΗΚΑΣ – Ευσταθιάδης)
- ΤΑ ΧΟΡΤΑ (ΛΑΜΠΡΑΚΗ –Ελλ. Γράμματα)
- ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ Β`ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ (ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ-ΨΑΛΛΙΔΑΣ – ΥΠΕΠΘ)
- ΠΡΑΚΤΙΚΑ 1^{ου} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ Π.Ε.(1999- ΓΛΥΦΑΔΑ)